

Natura 2000 Fenntartási Terv

*HUDD20047 Vityai-erdő
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület*

2020. szeptember

Együttműködő partnerek
Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

Felelős tervező

Mille János

Vezető szakértők

Mille János

Közreműködő szakértők

Zimmermann Zita (biológus, botanikus)
Dr. Winkler Dániel (erdőmérnök)

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TERÜLET AZONOSÍTÓ ADATAI	4
1.1 NÉV	4
1.2 AZONOSÍTÓ KÓD	4
1.3 KITERJEDÉS	4
1.4 A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ FAJOK ÉS/VAGY ÉLŐHELYEK	4
1.4.1 A terület jelölő élőhelyei	4
1.4.2 A terület jelölő fajai	4
1.5 ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK	4
1.6 EGYÉB VÉDETTSEGI KATEGÓRIÁK	5
1.7 TERVEZÉSI ÉS EGYÉB ELŐÍRÁSOK	5
2. VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK	7
3. KEZELÉSI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	9
3.1 TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉS, A TERÜLET RENDELTETÉSE	9
3.2 KEZELÉSI JAVASLATOK	9
3.2.1 Élőhelyek kezelése	10
3.2.1.1 Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok	10
3.2.1.2 Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok	10
3.2.1.2.1 Mezőgazdálkodás	10
3.2.1.2.2 Erdőgazdálkodás	12
3.2.1.2.3 Vadgazdálkodás	20
3.2.1.2.4 Vízgazdálkodás	20
3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	21
3.2.3 Fajvédelmi intézkedések	22
3.2.4 Kutatás, monitorozás	22
3.2.5 Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép)	23
3.2.6 A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek	24
3.2.7 A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek	26
3.3 A KEZELÉSI JAVASLATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI A JOGSZABÁLYOK ÉS A TULAJDONVISZONYOK FÜGGVÉNYÉBEN	33
3.3.1 Agrártámogatások	33
3.3.1.1 Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	33
3.3.1.2 Javasolt agrártámogatási rendszer	33
3.3.2 Pályázati források	34
3.3.3 Egyéb	34

1. A terület azonosító adatai

1.1 Név

Tervezési terület neve:	Vityai-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	--

1.2 Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20047
--------------------------------	-----------

1.3 Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1290,39 ha
--------------------------------	------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1 A terület jelölő élőhelyei

- *91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91K0 Illír bükkösök
- 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

1.4.2 A terület jelölő fajai

- Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- Nagy hőscincér (*Cerambix cerdo*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

1.5 Érintett települések

„A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű

természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.”

Somogy megye:

- Gamás
- Hács
- Kisberény
- Somogytúr
- Somogyvár

1.6 Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület teljes egészében részét képezi az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének.

1.7 Tervezési és egyéb előírások

Településrendezési eszközök

- Gamás: Gamás Község Önkormányzata Képviselőtestületének 5/2004. (VI.18.) számú rendelete Gamás község helyi építési szabályozásáról
- Hács: Hács község Képviselőtestületének 11/2004. (VIII.26.) számú önkormányzati rendelete „Hács helyi építési szabályzatá”-ról
- Kisberény: Kisberény településrendezési terve jóváhagyva az 58/2003. (VII.31) határozattal és a 6/2003. (VII.31) számú rendelettel
- Somogytúr: Somogytúr Község Önkormányzata Képviselőtestületének 8/2005. (VI.01.) számú önkormányzati rendelete Somogytúr község helyi építési szabályrendeletének módosításáról
- Somogyvár: Somogyvár Község Képviselőtestületének 1/2005. (I.20.) számú rendelete „Somogyvár helyi építési szabályzatá”-ról

Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- 10/2018. (VII.3.) AM rendelet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről: 402.számú Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység.

- 10/2018. (VII.3.) AM rendelet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről: 410.számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegység.

2. Veszélyeztető tényezők

1.a táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya a jelölő értékek szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorolhatást?
B01.02	beerdősítés / fásítás idegenhonos fafajokkal	H	2,10	A vágásterületek idegenhonos fafajokkal történő beültetése csökkenti a fő természetvédelmi célkitűzések megvalósulását, mely szerint az illír bükkösök, illír gyertyános-tölgyesek és pannon cseres-tölgyesek területi arányát növelni kell.
B02.01.02	erdő felújítás idegenhonos fajokkal	M	2,10	A vágásterületek idegenhonos fafajokkal történő beültetése csökkenti a fő természetvédelmi célkitűzések megvalósulását, mely szerint az illír bükkösök, illír gyertyános-tölgyesek és pannon cseres-tölgyesek területi arányát növelni kell.
B02.04	lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	M	100	A holtfa jelenléte kiemelkedő jelentőségű a xylofág bogaraknak, mivel táplálkozó- és élőhelyet biztosítanak számukra. Ez mellett a lábonálló, odvasodott holtfák számos Natura 2000 jelölő denevérfajnak is pihenő/szaporodóhelyet biztosít. A holtfák eltávolításával csökken a Natura 2000 jelölőfajok élőhelye.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	100	Az inváziós fajok jelenléte veszélyezteti az őshonos fafajokból álló erdők fafaj összetételét, hosszútávon megváltoztathatja, ami a Natura 2000 jelölőfajok eltűnését eredményezheti.

1.b táblázat: a tervezési területen jellemző potenciális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett összes terület nagysága (%)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B03	erdészeti kitermelés újratelepítés vagy természetes felújulás nélkül	M	2,10	2,10	Az erdészeti újratelepítés elmaradásával egyrészt nem valósul meg a fő természetvédelmi célkitűzés, másrészt az így be nem ültetett területeken felerősödnek az invázív lágyszárú növényfajok, melyek kedvezőtlenül befolyásolják az erdő lágyszárú növényzetét.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1 Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Vityai-erdő Natura 2000 területen a legfőbb természetvédelmi célkitűzés a jelölő élőhelyek állapotának javítása, kiterjedésének növelése, illetve a jelölő fajok állományainak növelése.

Mindegyik jelölő élőhely (*91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91K0 Illír bükkösök, 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek, 91M0 Pannon cseres-tölgyesek) esetében elsődleges cél a jelölő élőhely jelenlegi kiterjedésének megőrzése, illetve növelése, a korosztály-összetétel megőrzése, a lábon álló holtfák eltávolításának megszüntetése. Ennek érdekében a Pro Silva erdőgazdálkodási eljárásokat mielőbb alkalmazni kell, ezzel elérve a folyamatos erdőborítottságot. Fontos az állományból az idegenhonos fajok eltávolítása, valamint az idős, odvas fák mennyiségének növelése. Ezzel valamennyi jelölő xylofág rovar állománya megerősödhet, ugyanakkor a jelölő denevérfajok állománya is növekedhet az odvas fák magasabb arányával.

3.2 Kezelési javaslatok

A Vityai-erdő kezelési egységeinek lehatárolása a 2019-ben aktualizált Á-NÉR alapú élőhelytérkép alapján történt. Ennek során az azonos kezelést igénylő élőhelyfoltokat összevontuk, illetve az élőhelyfolton belül különböző kezelést igénylőket leválasztottuk. Arra törekedtünk, hogy az előírások megfelelő mértékben specifikusak lehessenek, így az eltérő kezelést igénylő élőhelyeket külön kezeltük. Ugyanakkor azt is szem előtt tartottuk, hogy a kezelési egységek rendszere könnyen áttekinthető legyen és a terület ne legyen indokolatlanul felaprózva. A kezelési előírásokat a kezelési egységeken előforduló jelölő értékek élőhelyigényeinek figyelembevételével és a kezelési egység jelenlegi állapotának függvényében határoztuk meg.

Elsőként a gazdálkodáshoz szorosan nem kötődő kezelési javaslatokat adjuk meg, majd a gazdálkodáshoz köthető javaslatokat. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat négy alfejezetben tárgyaljuk, annak megfelelően, hogy a javaslatok a mezőgazdálkodásra, az erdőgazdálkodásra, a vadgazdálkodásra vagy a vízgazdálkodásra vonatkoznak. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat minden esetben kezelési egységenként adjuk meg a következő tagolásban. Elsőként minden kezelési egységre általános kezelési javaslatokat adunk, majd ezt követik a támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok. Ezen belül kötelezően betartandó és önkéntesen választható előírásokat különböztetünk meg. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat követik az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok, majd a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok. Egy adott gazdálkodási műveletre több, egymástól eltérő mértékű korlátozás vonatkozhat. Javaslatunk szerint ezek közül a terület használójának van lehetősége választani, a várható bevételkiesés és a megkapható támogatás mértékének figyelembe vételével.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot

tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat kötelezővé.

2. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kezelési egység	Elnevezés	ÁNÉR élőhelyek	Natura 2000 élőhelyek
KE-0	Kezelést nem igénylő területek	U11	
KE-1	Gyepek	OC, OG	
KE-2	Hazai fafajokkal borított területek	J5, K2, K5, L2a, P1	*91E0, 91K0, 91L0, 91M0
KE-3	Hazai fafajokkal borított jellegtelen területek	P8, RB, RC, RDb	
KE-4	Tájidegen fafajokkal borított területek	S1, S3, S4	

3.2.1 Élőhelyek kezelése

3.2.1.1 Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

A Vityai-erdőre a fás élőhelyek jelenléte volt mindig is jellemző, gyepterület csak kis arányban, mezőgazdasági hasznosítású területek pedig egyáltalán nem találhatóak a Natura 2000 területen. Az erdők esetében az idegenhonos vagy vegyes (hazai és idegenhonos) állományokat célszerű tisztán hazai fafajokból álló állományokra cserélni, még abban az esetben is, ha jelölő élőhely nem található közöttük. Ezzel a skarlábogár (*Cucujus cinnaberinus*), a kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcata*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) Natura 2000 jelölőfajok, valamint a denevér jelölőfajok állománya tovább erősödhet.

A terület turisztikai hasznosítása a terület kezelőjének hozzájárulása után lehetséges. Ezt követően kerülhet sor a Natura 2000 területet bemutató infrastruktúra létrehozására, hogy a látogatók tisztában legyenek a terület állapotával (jellegével) és természeti értékeivel. Ezt egyrészt tájékoztató táblák kihelyezésével lehet elérni a területre bevezető utak mentén, másrészt a területet bemutató szóróanyagokkal, amelyeket helyi Tourinform Irodákban és önkormányzatoknál lehet elérhetővé tenni.

A Natura 2000 terület kis részét tesz ki az úthálózat, melyet a természetvédelmi kezelést nem igénylő területek (KE-0) kategóriába soroltuk.

3.2.1.2 Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

3.2.1.2.1 Mezőgazdálkodás

Gyepek

A területen elszórtan található kisebb kiterjedésű gyepterületek, lágyszárú növényzettel benőtt nyiladékok, illetve befüvesedett szántók, melyeket egy kezelési egységbe osztottuk be.

Kis területük miatt elsősorban a szegélyhatás miatt van jelentőségük, azonban mivel nem mutatnak jellegzetes élőhelyet így a két élőhelytípust (Jellegtelen száraz- és félszáraz gyepek, valamint a Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet) egységesen a *KE-1 Gyepek* kezelési egységbe soroltuk.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Gyepek

A kezelési egységbe tartozó területeket jelenleg nem hasznosítják, kiterjedésük: 31,58 ha. Természetességi állapotuk változó, általában kedvezőtlen, de megfelelő kezeléssel javítható.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNER élőhelyek:

- OC – Jellegtelen száraz- félszáraz gyepek
- OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az élőhely esetében a legkedvezőbb hasznosítás a kaszálás, mely a kezelési egységben jelenleg nem valósul meg. Elsődleges cél e hasznosítás fenntartása, illetve a jelenleg nem kaszált (leginkább a száraz-félszáraz gyepek) területek újbóli használatba vétele. A szegélyhatás fenntartása miatt lényeges e területek megőrzése.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások: A kezelési egység esetében nincsenek kötelezően betartandó földhasználati előírások.

(b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
GY01	Felületés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fás szárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórton jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres

	kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
GY81	A gyepet évente legalább kétszer szükséges kaszálni.
GY86	A széna összegyűjtése és eltávolítása a területről a kaszálást követő 2 héten belül.
GY106	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY128	Kaszálás szárzúzással nem helyettesíthető.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezeletlenség következtében degradálódott, gyomosodó és cserjésedő gyepek esetében a rendszeres kaszálás visszaállításával kell a gyepek állapotát javítani. Ez kezdetben egy intenzívebb, azaz kétszeri-háromszori kaszálással végzett kezelés kell, hogy legyen.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Bár nem nagy kiterjedésű területek a gyepek, azonban az erdőterületen tapasztalható szegélyhatásuk miatt jelentőséggel bírnak. Számos gerinces és gerinctelen állatfajnak biztosítanak élő- és szaporodóhelyet, ily módon mindenképpen meg kell őket óvni. Fenntartásuk csak az élőhely hasznosításával, kaszálással (kis kiterjedésük miatt a legeltetés gazdasági szempontok alapján nem valósítható meg) képzelhető el. A kezelés során kerülni kell azokat a módszereket, mely a talajfelszín megbontásával vagy a tápanyag-gazdálkodás megváltoztatásával jár. A rendszeres kaszálással elkerülhető, hogy a természetes szukcessziós folyamatok hatására a terület beerdősüljön, ellenkező esetben az élőhely teljes megsemmisülésével kell számolni.

3.2.1.2.2 Erdőgazdálkodás

Az erdei élőhelyek alapvetően három egységre oszthatóak. A jelölő élőhelyeket tartalmazó hazai fafajokkal borított területek (KE-2) esetében elsődleges cél a folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodás bevezetése, az álló és fekvő holtfa mennyiségének növelése a jelölő bogárfajok érdekében, valamint az idegenhonos fafajok visszaszorítása. Hasonló a cél a hazai fafajokkal borított jellegtelen területek (KE-3), esetében is azzal a különbséggel, hogy ezeket vissza kell alakítani az előző kezelési egységgé. A tájidegen fafajokkal borított területek (KE-4) esetében állapotuktól függetlenül fafajcsere volna a legkedvezőbb természetvédelmi szempontból.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Hazai fafajokkal borított területek

A Natura 2000 terület legnagyobb része ebbe a kezelési egységbe tartozik. A területet szinte összefüggő, hazai fafajokkal borított erdőrészek foglalják el. A kezelési egységhez tartozó terület összesen 934,66 ha, mely a Natura 2000 terület 72,84%-a.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J5 - Égerligetek
- K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek,
- K5 - Bükkösök,
- L2a - Cseres-kocsánytalan tölgyesek,
- P1 - Óshonos fajtájú fiatalosok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- *91E0 - *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91K0 - Illír bükkösök,
- 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek,
- 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az élőhelyet a Pro Silva erdőgazdálkodási eljárások alkalmazásával folyamatos erdőborítás mellett kell kezelni, illetve a talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell alkalmazni. Mint a legtöbb élőhelyen itt is megfigyelhető az invázió fajok (pl. bálványfa, akác) betelepülése, melyeket lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat rendszeresen vissza kell vágni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013.
Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó

	tevékenység kivételével.
E16	A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolós közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználatok során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználatok során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lág- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	<ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.

	<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben javasolt alkalmazni a Pro Silva módszert, mellyel egyrészt megőrizhető a jelenlegi kedvező természetességi állapot, ugyanakkor a gazdasági előnyök (talaj termőképességének fenntartása, faanyagtermelés folyamatos biztosítása) mellett a közjóléti funkció (pl. az ember testi-lelki felüdülése) is fenntartható.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Pro Silva módszer alkalmazásával folyamatos erdőborítást kell biztosítani, pl. szálalóvágások alkalmazásával. A jelen lévő özönfajokat vissza kell szorítani és mellőzni kell a felújításokban. A xylofág bogarak, valamint a denevérfajok érdekében növelni kell az álló holtfa mennyiségét.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Hazai fafajokkal borított jellegtelen területek

A területen elszórtan helyezkedik el ez a kezelési egység, nagyobb arányban a Natura 2000 terület kelet ágában. Ide tartoznak azok a hazai fafajokkal borított területek, melyek a jelenlevő idegenhonos és/vagy invázív fafajok jelenléte miatt nem mutatják a hazai fafajok

alkotta erdőállományok jellegzetességét. Összességében 160,87 ha kiterjedésű, a Natura 2000 terület 12,54%-át foglalja el.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNER élőhelyek:

- P8 – Vágásterületek,
- RB – Őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők,
- RC – Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők,
- RDb - Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az élőhelyet a Pro Silva erdőgazdálkodási eljárások alkalmazásával folyamatos erdőborítás mellett kell kezelni és a talaj károsításának megelőzése érdekében a legkíméletesebb anyagmozgatási módokat kell alkalmazni. A kezelési egységben jelen levő idegenhonos fafajokat száraló vágással el kell távolítani. A vágásterületeket mihamarabb erdősíteni kell őshonos lombos fajokkal. A megfigyelhető invázív fajokat (pl. bálványfa, akác, zöld juhar) lehetőleg még sarj korukban el kell távolítani. Kifejlett példányok eltávolítása esetén a sarjakat rendszeresen vissza kell vágni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013.
Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E3	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, száraló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe vételével jelölhetők ki.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a

	cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú- és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.
	• Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember.
	• Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	• Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).
	• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E97	Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben külön élőhelyrekonstrukció nem szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az elsődleges cél, hogy erre a kezelési egységre is jellemző legyen az őshonos fafajokkal borított területeken megtalálható fafaj és cserje összetétel. Ennek érdekében minden olyan fa- és cserjefajt el kell távolítani, mely nem jellemző a területre. A vágásterület újbóli beerdősítése már csak e szempont figyelembe vételével történhet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Tájidegen fafajokkal borított területek

A terület 11,70 %-át (összesen 150,06 hektárt) teszik ki a részben akáccal, részben fenyvesekkel, illetve nem őshonos fafajokkal borított élőhelyek. E területek elszórtan találhatóak meg a Natura 2000 területen, jellemzően a területhatárhoz közel, illetve az utak mentén.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S1 – Ültetett akácosok
- S3 – Egyéb ültetett tájidegen lombos erdők
- S4 – Erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint Natura 2000 élőhelyet.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos fafokból álló erdők esetében azok gyertyános-kocsánytalan tölgyesekké vagy cseres-kocsánytalan tölgyesekké alakítása volna kívánatos. Ez a fenyők esetében történhet fokozatos átalakítással, melynek során mind az előhasználatok alkalmával, mind a felújításoknál az őshonos fafajokat részesítik előnyben. Az agresszívan terjedő akác esetében élőhelyrekonstrukció keretében végzett a teljes fafajcsere lehet a megoldás.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Somogyvári erdőtervezési körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 3160/2013. Érvényes: 2014. január. 1. - 2023. december 31.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Kezelés leírása
E18	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E51	Felújítás tájjonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájjonos fafaj alkalmazható.

E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban célállományként és elegyfaaként sem alkalmazható.
E70	<p>Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni. • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területnek 11,70%-át borítják tájidegen fafajok, elsősorban akácok és erdei- valamint fekete fenyvesek. E területek gyertyános-kocsánytalan tölgyesekké vagy cseres-kocsánytalan tölgyesekké alakításával növelhető lenne a jelölő élőhely kiterjedése, így a hozzákapcsolódó xilofág rovarok, valamint a denevérek állománya is. Az akác esetében a fafajcserével mérséklődne a környező élőhelyek akáccal történő fertőződésének veszélye is, így javulna a természetes erdő- és gyepársulások állapota

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A kezelési egységen nincsenek gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Ezt követően a vágásterületet a termőhelynek megfelelő jelölő élőhelyre jellemző fa- és cserjefajokkal kell felújítani. A fenyvesek átalakítására alkalmas azok fokozatos

lecserélése is.

3.2.1.2.3 Vadgazdálkodás

A túltartott nagyvadállomány hatására az erdő gyepszintje jellegtelenedik, illetve az erdőt körülvevő élőhelyeken jelentős károk keletkeznek. Az erdők természetes felújítása vadvédelmi kerítés nélkül lehetetlen.

Kód	Kezelés leírása
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

3.2.1.2.4 Vízgazdálkodás

A tervezési területen nem található vízgazdálkodással érintett kezelési egység.

3.2.2 Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Idegenhonos és nem tájhonos erdők átalakítása

Háttér és célkitűzések

A Vityai-erdő Natura 2000 terület közel 11,70%-át borítják tájidegen fafajokból (elsősorban akác, erdei- és feketefenyő) álló erdők. Ezek a gyertyános-kocsánytalan tölgyes, illetve a cseres-kocsánytalan tölgyes jelölő élőhely területét csökkentik. A tájidegen fafajok őshonos fafajokra történő cseréje egyrészt növelheti a jelölő élőhely arányát, másrészt számos jelölő gerinces (pl. denevérfajok) és gerinctelen állatfaj (pl. szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kerekvállú állásbogr (*Rhysodes sulcatus*)) számára biztosítana élőhelyet. A projekt célja tehát a Natura 2000 terület állapotának javítása, illetve a jelölő gyertyános- / cseres-kocsánytalan tölgyes részarányának növelése.

Érintett jelölő élőhely

Gyertyános-kocsánytalan tölgyes (KE-3)

Cseres-kocsánytalan tölgyes (KE-3)

Alkalmazott módszerek

Az akácot 90-100%-ban tartalmazó erdők átalakítására a leghatékonyabb és legdrasztikusabb módszereket kell választani, amelyek hosszú távon orvosolják a problémát. A 8 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű egyedek esetében a vegyszeres injektálás, majd a fa pusztulása után annak eltávolítása alkalmazható. A kisebb fák esetében pedig a vegyszeres lekenést kell alkalmazni. Ezt követően a vágásterületet a területre jellemző fa- és cserjefajokkal kell betelepíteni. A fenyők esetében a kitermelést majd a tuskózást követően fokozott figyelmet kell fordítani az inváziós lágyszárúak terjedésének megakadályozására, elsősorban kaszálással.

Résztevők

tulajdonos (Magyar Állam)

Tervezett költségvetés és forrás

200 millió Ft – jelenleg nincs rendelkezésre álló forrás.

3.2.3 Fajvédelmi intézkedések

Nyugati pisedenevér (Barbastella barbastellus) védelme

Rejtett életmódú faj. Nyári szálláshelyeit elsősorban a fák kéregelválásai alatt, valamint természetes és esetenként mesterséges faodvakban, épületekben (pl. faburkolatok alatt) találjuk. Téli szálláshelyeit barlangok és bányavágatok bejárati szakaszai jelentik, de hidegtűrő faj lévén azok sokszor megegyeznek a nyári szálláshelyekkel, így akár faodvakban is áttelelhet.

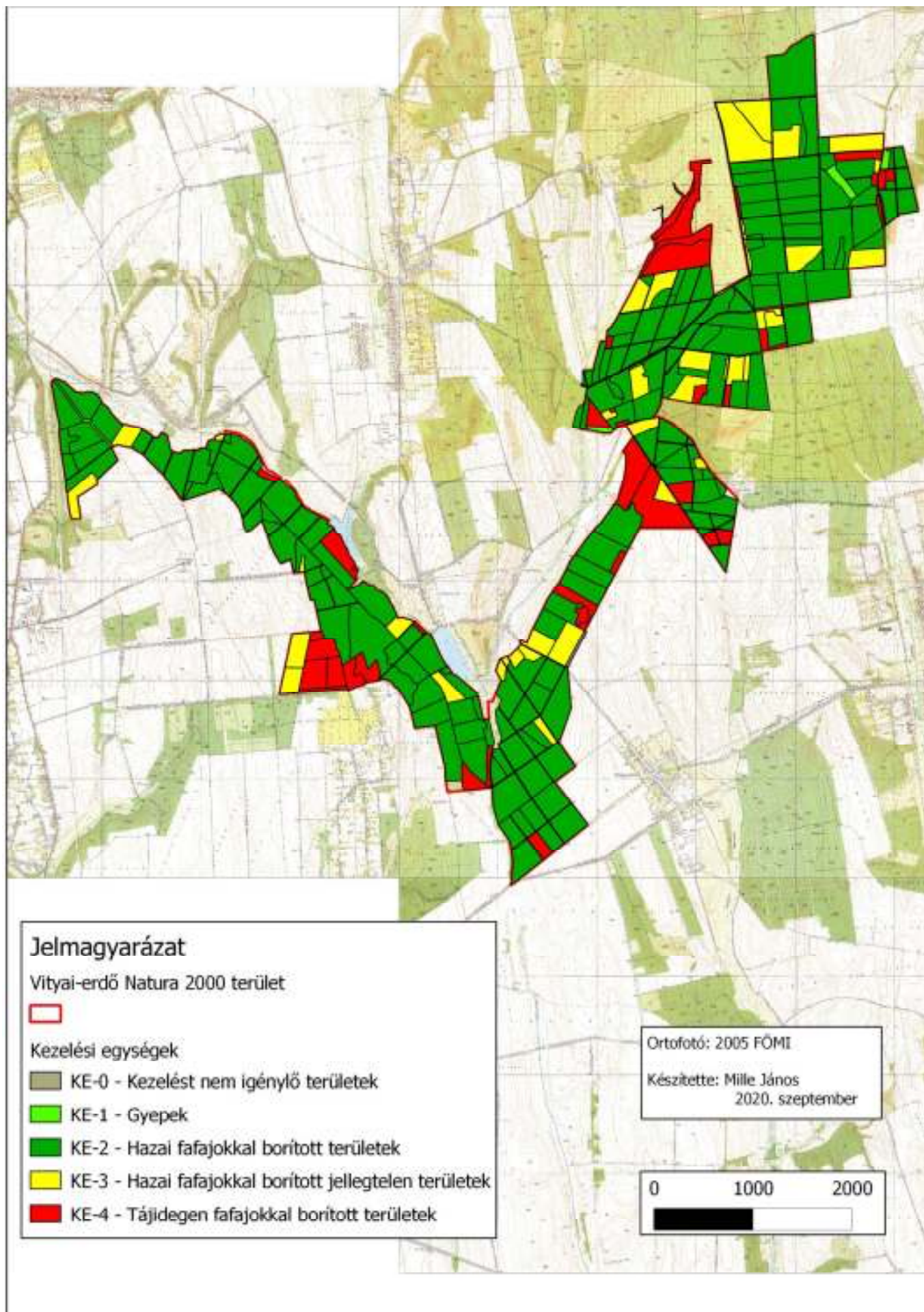
Mint elsősorban odúlakó faj, a nyugati pisedenevér állományait is főleg a különböző fáhasználatok (tisztítás, gyérítés, véghasználat), valamint különösen az úgynevezett „száradék termelés” veszélyeztetik. Mindezek közvetlen hatással vannak a korhadó és a holtfák előfordulására és mennyiségére, jelentősen csökkentve a főként kéregpedések alatt élő denevérek szálláshelyeit. A faj jellemzően kisebb facsoportot választ nappali pihenőhelyéül, ezért nem elegendő elegendő egy-egy elváló kérgű fa meghagyása a területen, hanem lehetőség szerint törekedni kell arra, hogy e típusú fákból kisebb csoportok maradjanak meg.

Az élőhelyein előforduló inváziós fafajok, mint például a zöld juhar (*Acer negundo*) sok esetben átalakítják az élőhelyek architektúráját, leárnyékolják az őshonos fafajok újulatát, másrészt allelopátiás vegyületeikkel gátolhatják is a honos fafajok kicsírázását. Nehezen odvasodnak, valamint az odúkészítő harkályok is elkerülik az említett fafajokat, így a faj, mint másodlagos odúlakó kevesebb alkalmas mikroélőhelyet talál ezekben az állományokban. Azokban az erdőrésztetekben, ahonnan előkerült a faj az idegenhonos fafajokat mielőbb el kell távolítani.

3.2.4 Kutatás, monitorozás

A 2012-2017 között futott Svájci-Magyar Együttműködési Program, Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 20000 területein megnevezésű projektben elkészült a Natura 2000 jelölő állatfajok felmérési és monitoring módszereinek kidolgozása. 2016-tól már e módszerek alapján történik a Natura 2000 jelölőfajok állományainak nyomonkövetése.

3.2.5 Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelési egységek (térkép)

3.2.6 A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek

Település	Hrsz	Kezelési egység
Kisberény	051/d	KE-1, KE-2
Kisberény	051/f	KE-1, KE-2, KE-3
Kisberény	051/g	KE-2
Kisberény	051/h	KE-2
Kisberény	051/j	KE-1
Kisberény	051/k	KE-2, KE-3
Kisberény	051/l	KE-1
Kisberény	051/m	KE-2
Kisberény	051/n	KE-2
Kisberény	051/p	KE-2
Kisberény	051/q	KE-2
Kisberény	046/1	KE-3
Kisberény	054/10	KE-3
Kisberény	051/a	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Kisberény	051/b	KE-1, KE-2
Kisberény	051/c	KE-1, KE-2, KE-3
Gamás	0316	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0317	KE-0
Gamás	0318/1	KE-0
Gamás	0318/3	KE-0
Gamás	0318/4a	KE-2
Gamás	0318/4b	KE-2, KE-3
Gamás	0318/4c	KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0318/4d	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Gamás	0318/4f	KE-2
Gamás	0318/4g	KE-2
Gamás	0318/5	KE-0
Gamás	0319	KE-0
Gamás	0320/a	KE-2
Gamás	0293/1	KE-0
Gamás	0320/b	KE-0
Gamás	0320/c	KE-2
Gamás	0321	KE-2, KE-3
Gamás	0325	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0113/48b	KE-1, KE-2
Somogyvár	053	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0305/a	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Somogyvár	0305/b	KE-2
Somogyvár	0306/a	KE-2, KE-4
Somogyvár	0306/b	KE-4
Somogyvár	0306/c	KE-3, KE-4
Somogyvár	0311	KE-1, KE-2, KE-3
Somogyvár	0112	KE-2
Somogyvár	0337	KE-1, KE-2, KE-4
Hács	062	KE-2

Hács	063	KE-2
Hács	0203/1a	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	0203/1b	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4
Hács	0203/1c	KE-2, KE-4
Hács	0203/1d	KE-1
Hács	0203/1f	KE-4
Hács	0203/1g	KE-4
Hács	0203/1h	KE-4
Hács	0203/2	KE-0
Hács	0209/a	KE-1, KE-2, KE-4
Hács	0209/b	KE-4
Hács	0209/c	KE-1
Hács	053	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	060	KE-2, KE-3, KE-4
Hács	061	KE-2
Somogytúr	019/1g	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	019/1h	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	017/a	KE-1
Somogytúr	019/1j	KE-1, KE-2, KE-3
Somogytúr	017/b	KE-1, KE-2, KE-4
Somogytúr	019/2	KE-0
Somogytúr	018	KE-3
Somogytúr	019/1a	KE-1, KE-2
Somogytúr	019/1b	KE-1, KE-2
Somogytúr	021	KE-0
Somogytúr	019/1c	KE-2, KE-3, KE-4
Somogytúr	019/1d	KE-1, KE-2
Somogytúr	019/1f	KE-1, KE-2, KE-3, KE-4

3.2.7 A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Gamás	1/A	KE-2
Gamás	1/B	KE-2
Gamás	1/C	KE-2
Gamás	1/D	KE-3
Gamás	1/E	KE-2
Gamás	1/F	KE-3
Gamás	1/F	KE-4
Gamás	1/G	KE-4
Gamás	1/H	KE-2
Gamás	1/I	KE-2
Gamás	1/J	KE-2
Gamás	1/J	KE-4
Gamás	1/NY	KE-1
Gamás	1/ÚT	KE-0
Gamás	2/A	KE-2
Gamás	2/B	KE-2
Gamás	2/B	KE-3
Gamás	2/D	KE-2
Gamás	2/E	KE-3
Gamás	2/F	KE-4
Gamás	2/H	KE-2
Gamás	2/L	KE-3
Gamás	2/NY 1	KE-1
Gamás	2/NY 2	KE-1
Gamás	3/A	KE-2
Gamás	3/B	KE-2
Gamás	3/C	KE-2
Gamás	3/D	KE-2
Gamás	3/D	KE-3
Gamás	3/E	KE-2
Gamás	3/F	KE-2
Gamás	3/G	KE-2
Gamás	3/H	KE-2
Gamás	3/I	KE-4
Gamás	3/I	KE-3
Gamás	3/J	KE-2
Gamás	3/NY	KE-1
Gamás	3/ÚT 1	KE-0
Gamás	3/ÚT 2	KE-0
Gamás	4/A	KE-2
Gamás	4/B	KE-2
Gamás	4/C	KE-3
Gamás	4/C	KE-2
Gamás	4/D	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Gamás	7/A	KE-3
Gamás	7/A	KE-3
Gamás	7/B	KE-2
Gamás	7/J	KE-4
Gamás	7/J	KE-2
Gamás	7/NY 3	KE-1
Hács	10/A	KE-3
Hács	10/A	KE-2
Hács	10/B	KE-2
Hács	10/C	KE-2
Hács	10/D	KE-2
Hács	10/E	KE-2
Hács	10/F	KE-2
Hács	10/G	KE-4
Hács	10/H	KE-2
Hács	10/NY 1	KE-1
Hács	10/NY 2	KE-1
Hács	3/A	KE-4
Hács	3/B	KE-4
Hács	3/B	KE-4
Hács	3/C	KE-4
Hács	3/D 1	KE-3
Hács	3/D 2	KE-2
Hács	3/E	KE-2
Hács	3/F	KE-2
Hács	3/G 1	KE-2
Hács	3/G 1	KE-4
Hács	3/G 2	KE-2
Hács	3/H	KE-2
Hács	3/I	KE-2
Hács	3/J	KE-4
Hács	3/K	KE-3
Hács	3/K	KE-2
Hács	3/L	KE-2
Hács	3/L	KE-2
Hács	3/M	KE-2
Hács	3/M	KE-2
Hács	3/N	KE-2
Hács	3/NY	KE-1
Hács	3/NY	KE-1
Hács	3/O	KE-2
Hács	3/P	KE-2
Hács	3/Q	KE-2
Hács	3/ÚT	KE-0
Hács	5/J	KE-4
Hács	5/O	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Hács	5/VF	KE-1
Hács	8/B	KE-2
Hács	8/NY 1	KE-1
Hács	8/NY 2	KE-1
Hács	9/A	KE-2
Hács	9/B	KE-2
Hács	9/B	KE-4
Hács	9/C	KE-2
Hács	9/D	KE-3
Hács	9/NY 1	KE-1
Hács	9/NY 2	KE-1
Kisberény	1/A	KE-2
Kisberény	1/B	KE-2
Kisberény	1/C	KE-2
Kisberény	1/D	KE-2
Kisberény	1/E	KE-2
Kisberény	1/F	KE-2
Kisberény	1/G	KE-3
Kisberény	1/H	KE-2
Kisberény	1/I	KE-2
Kisberény	1/J	KE-3
Kisberény	1/NY 1	KE-1
Kisberény	1/NY 2	KE-1
Kisberény	2/A	KE-2
Kisberény	2/B	KE-2
Kisberény	2/C	KE-2
Kisberény	2/D	KE-2
Kisberény	2/E	KE-2
Kisberény	2/F	KE-2
Kisberény	2/G	KE-2
Kisberény	2/H	KE-4
Kisberény	2/I	KE-2
Kisberény	2/J	KE-2
Kisberény	2/K	KE-3
Kisberény	2/L	KE-2
Kisberény	2/M	KE-2
Kisberény	2/NY 1	KE-1
Kisberény	2/NY 2	KE-1
Kisberény	2/NY 3	KE-1
Kisberény	2/NY 4	KE-1
Kisberény	2/NY 5	KE-1
Somogytúr	28/D	KE-2
Somogytúr	29/A	KE-3
Somogytúr	29/B	KE-3
Somogytúr	29/B	KE-2
Somogytúr	29/C	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogytúr	29/D	KE-3
Somogytúr	29/NY	KE-1
Somogytúr	29/ÚT	KE-0
Somogytúr	30/A	KE-4
Somogytúr	30/B 1	KE-2
Somogytúr	30/B 2	KE-2
Somogytúr	30/C	KE-2
Somogytúr	30/D	KE-2
Somogytúr	30/E	KE-2
Somogytúr	30/F	KE-2
Somogytúr	30/G	KE-2
Somogytúr	30/NY	KE-1
Somogytúr	30/NY	KE-1
Somogytúr	30/ÚT	KE-0
Somogytúr	31/B	KE-2
Somogytúr	31/C	KE-3
Somogytúr	31/D	KE-2
Somogytúr	31/D	KE-4
Somogytúr	31/D	KE-2
Somogytúr	31/E	KE-4
Somogytúr	31/F	KE-2
Somogytúr	31/G	KE-2
Somogytúr	31/H	KE-2
Somogytúr	31/I	KE-3
Somogytúr	31/NY 1	KE-1
Somogytúr	31/NY 2	KE-1
Somogytúr	31/VF	KE-1
Somogytúr	32/A	KE-2
Somogytúr	32/B	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-4
Somogytúr	32/C	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-2
Somogytúr	32/C	KE-4
Somogytúr	32/E	KE-4
Somogytúr	32/NY	KE-1
Somogytúr	32/TI	KE-1
Somogytúr	33/A	KE-2
Somogytúr	33/B	KE-2
Somogytúr	33/C	KE-2
Somogytúr	33/NY	KE-1
Somogytúr	34/A	KE-3
Somogytúr	34/B	KE-2
Somogytúr	34/C	KE-2
Somogytúr	34/D	KE-3
Somogytúr	34/D	KE-2
Somogytúr	34/E	KE-2

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogytúr	34/E	KE-2
Somogytúr	34/F	KE-2
Somogytúr	34/NY	KE-1
Somogytúr	34/ÚT	KE-0
Somogyvár	1/A	KE-2
Somogyvár	1/B	KE-2
Somogyvár	1/C	KE-2
Somogyvár	1/D	KE-3
Somogyvár	1/E	KE-2
Somogyvár	1/F	KE-2
Somogyvár	1/NY 1	KE-1
Somogyvár	1/NY 2	KE-1
Somogyvár	1/NY 3	KE-1
Somogyvár	2/B	KE-3
Somogyvár	2/C	KE-4
Somogyvár	2/D	KE-4
Somogyvár	2/E	KE-4
Somogyvár	2/F	KE-2
Somogyvár	2/G	KE-2
Somogyvár	2/H	KE-4
Somogyvár	2/I	KE-2
Somogyvár	2/J	KE-4
Somogyvár	2/K	KE-4
Somogyvár	2/L	KE-4
Somogyvár	2/M	KE-3
Somogyvár	2/N	KE-4
Somogyvár	2/NY 1	KE-1
Somogyvár	2/O	KE-2
Somogyvár	3/A	KE-2
Somogyvár	3/B	KE-2
Somogyvár	3/D	KE-4
Somogyvár	3/E	KE-2
Somogyvár	3/F	KE-2
Somogyvár	3/G	KE-2
Somogyvár	3/NY	KE-1
Somogyvár	35/A	KE-3
Somogyvár	35/B	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/C	KE-2
Somogyvár	35/D	KE-2
Somogyvár	35/E	KE-2
Somogyvár	35/E	KE-4
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 1	KE-4
Somogyvár	35/F 1	KE-4

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 1	KE-2
Somogyvár	35/F 2	KE-2
Somogyvár	35/G	KE-3
Somogyvár	35/G	KE-2
Somogyvár	35/G	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2
Somogyvár	35/H	KE-2
Somogyvár	35/I	KE-2
Somogyvár	35/NY	KE-1
Somogyvár	36/A	KE-4
Somogyvár	36/A	KE-3
Somogyvár	36/B	KE-2
Somogyvár	36/C	KE-4
Somogyvár	36/D	KE-2
Somogyvár	36/E	KE-4
Somogyvár	36/NY	KE-1
Somogyvár	37/A	KE-2
Somogyvár	37/A	KE-2
Somogyvár	37/B	KE-4
Somogyvár	37/C	KE-3
Somogyvár	37/E	KE-2
Somogyvár	37/F	KE-4
Somogyvár	37/G	KE-3
Somogyvár	37/G	KE-2
Somogyvár	37/ÚT	KE-0
Somogyvár	38/A 1	KE-3
Somogyvár	38/A 2	KE-2
Somogyvár	38/B	KE-2
Somogyvár	38/B	KE-2
Somogyvár	38/C	KE-3
Somogyvár	38/D	KE-2
Somogyvár	38/F	KE-2
Somogyvár	38/G	KE-2
Somogyvár	38/H	KE-3
Somogyvár	38/NY	KE-1
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/A	KE-2
Somogyvár	39/B	KE-2
Somogyvár	39/B	KE-3
Somogyvár	39/C	KE-2
Somogyvár	39/D	KE-2
Somogyvár	39/E	KE-2
Somogyvár	39/NY	KE-1

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Somogyvár	40/A	KE-2
Somogyvár	40/A	KE-2
Somogyvár	40/B	KE-2
Somogyvár	40/C	KE-4
Somogyvár	40/D	KE-2
Somogyvár	40/E	KE-2
Somogyvár	40/NY	KE-1

3.3 A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1 Agrártámogatások

3.3.1.1 Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Erdőgazdálkodás

A területen található erdőkben kétféle forrásból érhetőek el támogatások. A Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatása minden nyilvántartásba vett erdőterületen elérhető, az erdő-környezetvédelmi támogatások pedig bizonyos célállományok esetében. Az állami tulajdonú erdőgazdálkodók egyik támogatás igénybevételeire sem jogosultak.

Natura 2000 kompenzációs támogatás: A természetesség, az állománytípus és a kor függvényében minden nyilvántartott erdőre vonatkozik, kivéve az állami tulajdonú erdőket. A támogatás mértéke nem függ az erdőtervi előírásoktól és az erdőben található természeti értékektől.

Erdő-környezetvédelmi támogatás: Összesen 9 célprogramban való részvételre pályázhatnak a nyilvántartásba vett erdőkben. Ezek közül a Váti gyakorló területén a következők lennének relevánsak:

1. Agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása: csak a minimum 30%-ban tájhonos fafajokból álló erdőkre igényelhető, így a legnagyobb problémát jelentő akácok problémájára nem kínál megoldást.
2. Őshonos erdőállományok tarvágásos felújításának visszaszorítása: akkor igényelhető, ha legfeljebb 10%-ban van jelen agresszíven terjedő, idegenhonos fafaj, legalább 5 m³/ha mennyiségű, az egyes törzsek legvastagabb részén 20 cm átmérőt meghaladó méretű, lábon álló vagy fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani.
3. Mikroélőhelyek kialakítása, fenntartása: 10 m³ / ha holtfa visszahagyását támogatja, de nagyobb mennyiséget nem kompenzál.
4. Véghasználatok során facsoportok visszahagyása: az erdőrészlet minimum 5%-án hagyásfacsoport visszahagyása. A támogatás összege 5%-nál nagyobb hagyásfacsoport kialakítását nem kompenzálja, ráadásul 5%-ot az erdészeti hatóság is előírhat kötelező jelleggel.
5. Természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása: anyagmozgatás során nem keletkezhetnek 20 cm-nél mélyebb nyomok, illetve a törzssérülések viszonyszáma nem haladhatja meg az 5 m³/db mértéket.

3.3.1.2 Javasolt agrártámogatási rendszer

Erdőgazdálkodás

A jelenlegi erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem

járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előírásomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül. A rendszer elindításához szükséges a kezelési egységek és az erdőrészletek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges kívánatos az erdőrészlethatárokat a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül.

3.3.2 Pályázati források

Jelenleg nincs folyamatban levő pályázat.

3.3.3 Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának egyéb eszközei nem szükségesek.